

Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
7ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 30 Απριλίου 2020 με την εξής σύνθεση:
Μιχαήλ Σειραδάκης, Πρόεδρος, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου – Εισηγήτρια και
Χρυσάνθη Ζαράρη Μέλη.

Για να εξετάσει την, από 06.03.2020, Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό
Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)
488/2020 της εργοληπτικής επιχείρησης με την επωνυμία «.....» και τον
διακριτικό τίτλο: «.....», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά του (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως
εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα εταιρία επιδιώκει,
όπως ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 04/21.01.2020 Απόφαση της Οικονομικής
Επιτροπής του - κατ' αποδοχή του, από 30.10.2019, Πρακτικού Νο 1
αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικών προσφορών και των
οικονομικών προσφορών (αντίστοιχα) της Επιτροπής Διενέργειας του υπόψη
Διαγωνισμού - που εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού
Διαγωνισμού για την επιλογή αναδόχου του έργου: «ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ
ΣΤΑΘΜΟΣ», (CPV), εκτιμώμενης αξίας 818.548,39 ευρώ
πλέον Φ.Π.Α. 24%, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από
οικονομική άποψη μόνο βάσει τιμής -χαμηλότερη τιμή (Συστημικός αριθμός
Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ:

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια, Χρυσάνθη
Χαραλαμποπούλου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της ανωτέρω Προδικαστικής Προσφυγής προκύπτει πως έχει προσκομιστεί, ελεγχθεί και δεσμευτεί το υπ' αριθμ. ποσού τεσσάρων χιλιάδων ενενήντα δύο ευρώ και εβδομήντα τεσσάρων λεπτών 4.092,74€ αναλογούν Παράβολο υπέρ Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) και 5 παρ. 1 του Π.Δ. 39/2017 «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ» (Α' 64) (εφεξής Κανονισμός).

2. Επειδή, η προσφεύγουσα εταιρία άσκησε την, από 06.03.2020, Προδικαστική Προσφυγή της, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΑΕΠΠ 488/2020, με χρήση του τυποποιημένου εντύπου της Α.Ε.Π.Π, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 362 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και 8 παρ. 2 Κανονισμού.

3. Επειδή, η ως άνω Προδικαστική Προσφυγή στρέφεται κατά πράξης που εκδόθηκε στο πλαίσιο δημόσιου, ανοικτού, ηλεκτρονικού Διαγωνισμού, συνολικού προϋπολογισμού 818.548,39 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24%, ανώτερου του ορίου που θεσπίζεται στο άρθρο 345 του Ν. 4412/2016 για την καθ' ύλη αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π, ενώ επιπλέον θεμελιώνεται και η κατά χρόνο αρμοδιότητά της, όπως απαιτείται από τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, τροποποιηθείσας της διάταξης, δυνάμει του άρθρου 43 παρ. 4 του Ν. 4487/2017 (Α' 116), δεδομένου ότι η αντίστοιχη διαγωνιστική διαδικασία εκκίνησε μετά τις 26.06.2017.

4. Επειδή, εμπρόθεσμα η προσφεύγουσα εταιρία προσβάλλει την ως άνω Απόφαση, καθόσον η κατ' αυτής Προδικαστική Προσφυγή έχει κατατεθεί εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) Ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι η προσβαλλόμενη Απόφαση με θέμα: «Έγκριση 1ου πρακτικού ανοικτού διαγωνισμού για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου « Βρεφονηπιακός Σταθμός». αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ στις 27.02.2020.

5. Επειδή, όπως προέκυψε από την ενδελεχή μελέτη του φακέλου της υπόθεσης, η προσφεύγουσα κατέθεσε την φερόμενη προς κρίση προδικαστική προσφυγή της στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 06.03.2020, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 362 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 8 παρ. 3 του ΠΔ 39/2017, χωρίς όμως να την κοινοποιήσει στην Α.Ε.Π.Π. και με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μέχρι και τις 22.04.2020, οπότε και απέστειλε στην Α.Ε.Π.Π. ενημερωτικό μήνυμα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 του ΠΔ 39/2017. Η εν λόγω υποχρέωση εξάλλου της προσφεύγουσας αφενός είναι απρόθεσμη, αφετέρου δεν επιφέρει ρητές κυρώσεις σε βάρος της ούτε επηρεάζει το παραδεκτό της άσκησης της ασκηθείσας προσφυγής της. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή μέσω της «επικοινωνίας» του διαγωνισμού, προκειμένου να λάβει γνώση της κάθε ενδιαφερόμενος τρίτος και να ασκήσει το εκ του νόμου προβλεπόμενο δικαίωμα της παρέμβασης κατά το άρθρο 362 παρ. 3 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 7 του ΠΔ 39/2017. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε εκ νέου την ασκηθείσα προδικαστική προσφυγή στις 24.04.2020, ήτοι δύο ημέρες μετά την αποστολή της από την προσφεύγουσα στην Α.Ε.Π.Π., μέσω της «επικοινωνίας» του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. μαζί με όλα τα συνημμένα αρχεία της. Αντιθέτως, η αναθέτουσα αρχή κατά παράβαση των οριζόμενων στην παρ. 1 του άρθρου 365 του Ν. 4412/2016 και στην παρ. 1 του άρθρου 9 του ΠΔ 39/2017 δεν συμμορφώθηκε με τη ρητή υποχρέωσή της να ειδοποιήσει την Α.Ε.Π.Π. το αργότερο την επόμενη της κατάθεσης της προσφυγής στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., εργάσιμη ημέρα, ούτε παραχώρησε δικαίωμα πρόσβασης στο σύνολο των στοιχείων του διαγωνισμού ούτε προέβη σε οιαδήποτε άλλη ενέργεια από τις προβλεπόμενες στις ανωτέρω διατάξεις. Συνεπεία τούτου, ήταν η εν λόγω προδικαστική προσφυγή να διαβιβαστεί στην Α.Ε.Π.Π. μόλις στις 22.04.2020, ήτοι 47 ημέρες μετά την κατάθεσή της στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. και ως εκ τούτου ήταν αδύνατο να τηρηθεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 365 παρ. 4 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 13 παρ. 2 του ΠΔ 39/2017 προθεσμία των σαράντα (40) ημερών για τον νόμιμο ορισμό ημερομηνίας διάσκεψης από την ημερομηνία κατάθεσης της

Αριθμός απόφασης: 517/2020

προσφυγής. Η ανωτέρω δε παραδοχή παραμένει ισχυρή, καίτοι υπέπεσε στην αντίληψη του οικείου Κλιμακίου η ημερομηνία ηλεκτρονικής υπογραφής της προδικαστικής προσφυγής (06.03.2020), εντούτοις, κατά τον χρόνο σύνταξης της υπ' αριθμ./23.04.2020 Πράξης του Προέδρου του 7^{ου} Κλιμακίου, η οποία συντάχθηκε στις 23.04.2020, οπότε και χρεώθηκε στο οικείο Κλιμάκιο η εν λόγω προσφυγή με Γ.Α.Κ. Α.Ε.Π.Π. 488/23.04.2020 και κοινοποιήθηκε αυθημερόν στην αναθέτουσα αρχή, δεν υπήρχε η δυνατότητα γνώσης όλων των ανωτέρω γεγονότων και ημερομηνιών, καθώς δεν είχε χορηγηθεί πρόσβαση στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στα μέλη του Κλιμακίου, ώστε να ελεγχθούν οι ανωτέρω ημερομηνίες και η προσήκουσα συμμόρφωση της αναθέτουσας αρχής. Τέλος, επισημαίνεται ότι, η οικεία αναθέτουσα αρχή απέστειλε εν τέλει στην Α.Ε.Π.Π. στις 04.05.2020, τις από 30.04.2020 Απόψεις της σχετικά με την επίμαχη προσφυγή, ομού με τα προσκομιζόμενα μετ' επικλήσεως σχετικά, καθώς και τη με αριθμό πρωτοκόλλου/23.04.2020 (εκ νέου) Κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής προς τον συνημμένο Πίνακα Αποδεκτών και τη με αριθμό πρωτοκόλλου/28.04.2020 ενημέρωση περί ορισμού εξέτασης προδικαστικής προσφυγής, δυνάμει των όσων ορίζονταν στην υπ' αριθμ./23.04.2020 Πράξη του Προέδρου του 7^{ου} Κλιμακίου, ενημερώνοντας τους αποδέκτες αυτής, όπως αναφέρονται στον συνημμένο Πίνακα Αποδεκτών ότι η ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής είναι η 1^η Ιουνίου 2020, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 π.μ., η οποία όμως ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής είχε οριστεί εσφαλμένα, εξαιτίας των παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής σε ημερομηνία, που υπερέβαινε κατά πολύ την αποκλειστική προθεσμία έκδοσης απόφασης από την Α.Ε.Π.Π., ήτοι εκείνη των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση της προσφυγής (βλ. σε συνδυασμό τις διατάξεις των άρθρων 365 παρ. 4 και 367 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και των άρθρων 13 παρ. 2 και 18 παρ. 3 του ΠΔ 39/2017). Ως εκ τούτου και προκειμένου να παρασχεθεί ουσιαστική προδικαστική προστασία στην προσφεύγουσα, το οικείο Κλιμάκιο, με τροποποιητική Πράξη του Προέδρου του, συνήλθε εκτάκτως στις 30.04.2020 σε διάσκεψη και αδυνατώντας να λάβει υπόψη του τις εκ των υστέρων,

υποβληθείσες απόψεις της αναθέτουσας αρχής, εκδίδει την παρούσα απόφαση, την 59^η ημέρα από την κατάθεση της προσφυγής.

6. Επειδή η προσφεύγουσα, που υπέβαλε την με αριθμό Προσφορά, η οποία, κατόπιν έγκρισης του, από 30.10.2019 Πρακτικού αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικών προσφορών και των οικονομικών προσφορών (αντίστοιχα, βλ. άρ. 4.1. της Διακήρυξης), κρίθηκε αποδεκτή (δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας, με προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 32,28%), έχει προφανές έννομο συμφέρον για την άσκηση της εξεταζόμενης Προδικαστικής Προσφυγής. Το δε έννομο συμφέρον της προσφεύγουσας θεμελιώνεται, εν προκειμένω, στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον Διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς τους (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001).

Ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται (βλ. σελ. 4 της Προσφυγής της), ότι υφίσταται δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, κατά το άρθρο 360 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, καθόσον, με την υπ' αριθμ. 04/2020 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του (προσβαλλόμενη πράξη), μη νομίμως αναδείχθηκε προσωρινός μειοδότης η εργοληπτική επιχείρηση με την επωνυμία « » (με προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 35,69%), για τους κάτωθι λόγους:

α) Υπέγραψε όλα τα έγγραφα της Προσφορά της *«με χαλαρή αποθήκευση, ενάντια στις διατάξεις του Π.Δ 150/2001 και του Κανονισμού Πιστοποίησης της ΑΠΕΔ, που απαιτούν τη χρήση σκληρής αποθήκευσης για να αποκτήσουν ισχύ αντίστοιχη με την ιδιόχειρη υπογραφή του και να καλύπτονται έτσι οι απαιτήσεις (ΟΙΔ) της ΠΠ1 (βλέπε σχετικά τον Κανονισμό Πιστοποίησης και οδηγίες ΑΠΕΔ για αναγνώριση ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων και προσφορών με αναγνωρισμένα ψηφιακά πιστοποιητικά σκληρής αποθήκευσης). Έτσι το ΤΕΥΔ της προαναφερόμενης εταιρείας δεν μπορεί να επαληθευτεί ότι φέρει έγκυρη ψηφιακή υπογραφή, ώστε να μη χρειάζεται επικύρωση γνησίου της υπογραφής, θεωρείται ότι δεν υπεβλήθη κατά τους όρους της Διακήρυξης και του νόμου, είτε υπό την εκδοχή ότι είναι χωρίς καθόλου υπογραφή, είτε υπό την εκδοχή ότι η*

τεθείσα υπογραφή επέχει θέση ιδιόγραφης τέτοιας, χωρίς όμως να έχει θεωρηθεί το γνήσιο αυτής».

β) Μολονότι, στο υποβληθέν Τ.Ε.Υ.Δ παρέλειψε τη συμπλήρωση της Ενότητας Β («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») του Μέρους IV («Κριτήρια επιλογής») και η παράλειψη αυτή δεν είναι επιδεκτική διευκρινίσεων, σύμφωνα με το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016, αλλά συνιστά αυτοτελή λόγο απόρριψης των προσφορών, η Ε.Δ.Δ. ζήτησε την παροχή σχετικής διευκρίνισης/συμπλήρωσης και έκανε εν τέλει αποδεκτή την Προσφορά της. Επίσης, η Επιτροπή ζήτησε διευκρινίσεις για το ίδιο ζήτημα και από τη συμμετέχουσα εταιρία «,» η οποία, επίσης, συμπλήρωσε την προσφορά της δια της παροχής διευκρινίσεων/συμπληρώσεων ως προς την οικονομική -χρηματοοικονομική της επάρκεια. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η προσφεύγουσα για το ζήτημα αυτό (βλ. σελ. 4 της Προσφυγής): *«Το συγκεκριμένο πεδίο ερευνά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του φορέα που αποτελεί όρο, επί ποινή αποκλεισμού των εγκεκριμένων όρων της Διακήρυξης και τέθηκε από την Υπηρεσία για να ελέγξει την δυνατότητα χρηματοδότησης του φορέα. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Αποσφράγισης επισημαίνει το γεγονός της παντελούς έλλειψης αναφοράς στο συγκεκριμένο πεδίο και καλεί τους υποψήφιους αναδόχους φορείς, να συμπληρώσουν με απλό μήνυμα την παραπάνω έλλειψη (εκτιμώντας προφανώς ότι πρόκειται για έλλειψη επουσιώδη, ενώ, κατά την άποψη μας, αποτελεί ουσιώδη και επί ποινή αποκλεισμού όρο της Διακήρυξης).*

Συνεπώς, κατά την προσφεύγουσα, η με αριθμό Προσφορά της ως άνω εργοληπτικής επιχείρησης (προσωρινός μειοδότης), θα έπρεπε να είχε απορριφθεί κατά δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, ώστε να κατακυρωθεί σε αυτήν η προς ανάθεση σύμβαση, αφού, κατά το άρθρο 4.2.δ. της επίμαχης Διακήρυξης, υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά στον υπόψη Διαγωνισμό.

7. Επειδή, στο άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ),

παράγραφος 1 του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...]».

8. Επειδή, στο άρθρο 37 «Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ» (άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους. 2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει: α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, 2.[...] 3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 (Β΄ 401) απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω. 4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του

ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η σχετική δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης και Υποστήριξης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή ρυθμίζει τα της συνέχειας του διαγωνισμού. 5. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 36».

9. Επειδή, στο άρθρο 73 «Λόγοι αποκλεισμού» (άρθρο 57 παράγραφοι 1 έως 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), παράγραφος 6 του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 4».

10. Επειδή, στο άρθρο 75 «Κριτήρια επιλογής» (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες

ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης. [...] 3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, ιδίως, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να απαιτούν κατάλληλο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης έναντι επαγγελματικών κινδύνων. Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τους βασικούς λόγους για την απαίτηση αυτή στα έγγραφα της σύμβασης ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341. Η αναλογία, ενδεικτικά, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μπορεί να λαμβάνεται υπόψη όταν η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει τις μεθόδους και τα κριτήρια της συνεκτίμησης αυτής στα έγγραφα της σύμβασης. Οι μέθοδοι και τα κριτήρια αυτά χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, αντικειμενικότητα και αποφυγή διακρίσεων. Όταν μια σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους τμήμα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών που πρέπει να έχουν οι οικονομικοί φορείς ανά ομάδες τμημάτων, αν ανατεθούν στον ανάδοχο

περισσότερα τμήματα που πρέπει να εκτελεστούν ταυτοχρόνως.[...]

11. Επειδή, στο άρθρο 79 «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης» (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) παρ. 2 και 5 του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «2. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,
- β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77,
- γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 [...]

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα άρθρα 79, και κατά περίπτωση το άρθρο 80. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 82 [...]

12. Επειδή, στο άρθρο 91 («Λόγοι απόρριψης προσφορών») του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102. γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102 [...]».

13. Επειδή, στο άρθρο 104 «Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής» (άρθρο 60 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80, και κατά την σύναψη της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παρ. 3 του άρθρου 105 [...]».

14. Επειδή, σύμφωνα με τις διατάξεις του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, άμεσης εφαρμογής για τα κράτη-μέλη, καθιερώνεται το τυποποιημένο έντυπο για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (Επίσημη Εφημ. ΕΕ L3/16 της 6-1- 2016). Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στο Προοίμιο του Εκτελεστικού Κανονισμού: «(1) [...] Κατά συνέπεια, το τυποποιημένο έντυπο για το ΕΕΕΠ θα πρέπει να καταρτιστεί κατά τρόπο, ώστε να παρακαμφθεί η ανάγκη προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής. Με τον ίδιο πάντα στόχο κατά νου, το τυποποιημένο

έντυπο θα πρέπει επίσης να παρέχει τις ενδεδειγμένες πληροφορίες όσον αφορά τις οντότητες στις οποίες οι πληροφορίες βασίζονται ο οικονομικός φορέας, ούτως ώστε η επαλήθευση των πληροφοριών αυτών να διενεργείται μαζί με την επαλήθευση που αφορά τον κύριο οικονομικό φορέα, και με τους ίδιους όρους.[...] (3) Για την αποφυγή του διοικητικού φόρτου για τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς και τις πιθανές αντιφατικές ενδείξεις στα διάφορα έγγραφα της προμήθειας, οι πληροφορίες τις οποίες οι οικονομικοί φορείς πρέπει να παρέχουν στο ΕΕΕΠ θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς από τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς εκ των προτέρων στην προκήρυξη διαγωνισμού ή με αναφορές σε άλλα μέρη των εγγράφων της προμήθειας, τις οποίες οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να εξετάζουν προσεκτικά, ενόψει της συμμετοχής τους και ενδεχομένης υποβολής προσφορών. (4) Το ΕΕΕΠ αναμένεται επίσης να συμβάλει σε περαιτέρω απλοποίηση, τόσο για τους οικονομικούς φορείς όσο και για τις αναθέτουσες αρχές και τους αναθέτοντες φορείς, με την αντικατάσταση των πολλών και διαφόρων εθνικών υπεύθυνων δηλώσεων από ένα τυποποιημένο έντυπο, που θα καθιερωθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.[...]. Τέλος, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 (Οδηγίες) του ανωτέρω Κανονισμού αναφέρεται ότι: «Το ΕΕΕΠ είναι υπεύθυνη δήλωση από τους οικονομικούς φορείς, ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 59 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, πρόκειται για μια τυπική δήλωση του οικονομικού φορέα ότι δεν βρίσκεται σε μια από τις καταστάσεις λόγω της οποίας οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, ότι πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής και ότι, κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και τα κριτήρια που έχουν καθοριστεί για τον περιορισμό του αριθμού των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν. Στόχος του είναι να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος που απορρέει από την απαίτηση προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια αποκλεισμού

και τα κριτήρια επιλογής. [...] Κατά την προετοιμασία των εγγράφων της προμήθειας για μια δεδομένη διαδικασία προμήθειας, οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να δηλώνουν στην προκήρυξη διαγωνισμού, στα έγγραφα της προμήθειας που αναφέρονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στις προσκλήσεις επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ποιες πληροφορίες θα ζητηθούν από τους οικονομικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένης ρητής δήλωσης σχετικά με το

αν οι πληροφορίες που ορίζονται στα μέρη II και III πρέπει ή δεν πρέπει να παρέχονται για υπεργολάβους στις ικανότητες των οποίων δεν βασίζεται ο οικονομικός φορέας [...] Η αναθέτουσα αρχή ή ο αναθέτων φορέας μπορεί να ζητεί από κάθε προσφέροντα, ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλει όλα ή ορισμένα από τα απαιτούμενα πιστοποιητικά και δικαιολογητικά, όποτε αυτό είναι απαραίτητο για να διασφαλιστεί η ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας [...] Σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, το ΕΕΕΠ παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή [...]».

15. Επειδή, στο άρθρο 25 («Νομική ισχύς των ηλεκτρονικών υπογραφών») του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ, ορίζεται ότι: «1. Δεν απορρίπτονται η νομική ισχύς και το παραδεκτό της ηλεκτρονικής υπογραφής, ως αποδεικτικού στοιχείου σε νομικές διαδικασίες μόνο λόγω του γεγονότος ότι είναι σε ηλεκτρονική μορφή ή ότι δεν πληροί όλες τις απαιτήσεις για τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές. 2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασιζόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη». Περαιτέρω, στο άρθρο 26 («Απαιτήσεις για τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές») του ως άνω Κανονισμού, ορίζεται ότι: «Μία

προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων». Στο άρθρο 27 («Ηλεκτρονικές υπογραφές σε δημόσιες υπηρεσίες») του εν λόγω Κανονισμού ορίζεται ότι: «1 [...] 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5». Συνεπώς, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 καθορίζονται οι απαιτήσεις ασφάλειας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και το πλαίσιο εποπτείας των παρόχων τους. Κατά τα οριζόμενα στον ως άνω Κανονισμό, η ψηφιακή υπογραφή εκδίδεται από εγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης, οι οποίοι με τη χορήγησή της εγγυώνται για τα στοιχεία του κατόχου της και επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής. Με τη χρήση της προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σκοπός είναι να επιτυγχάνεται η ταυτοποίηση του υπογράφοντος, δηλαδή η σύνδεση της ηλεκτρονικής συναλλαγής με το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει, η εγγύηση της γνησιότητας των ψηφιακών δεδομένων και η δέσμευση του υπογράφοντος ως προς την ηλεκτρονική συναλλαγή, δηλαδή ο υπογράφων να μη μπορεί να αρνηθεί την συμβολή του στην εν λόγω συναλλαγή. Επιπλέον, η απρόσκοπτη λειτουργία του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. βασίζεται στη δυνατότητα επαλήθευσης του ακριβούς χρόνου παροχής των υπηρεσιών του συστήματος προς το χρήστη αυτού, όπως με την εξακρίβωση του χρόνου

υποβολής της προσφοράς κάθε συμμετέχοντος οικονομικού φορέα στο σύστημα.

16. Επειδή, κατά το άρθρο 2 («Ορισμοί») του Π.Δ 150/2001 (Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), «Για την εφαρμογή του παρόντος Διατάγματος νοούνται ως: 1. «ηλεκτρονική υπογραφή»: δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας.

2. «προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή» ή «ψηφιακή υπογραφή»: ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων. 3. «υπογράφων»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα. 4. «δεδομένα δημιουργίας υπογραφής»: μονοσήμαντα δεδομένα, όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής. 5. «διάταξη δημιουργίας υπογραφής» [...] 6. «ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής» [...] 7. «δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής»: δεδομένα, όπως κώδικες, ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής. 8. «διάταξη επαλήθευσης υπογραφής» [...] 9. «πιστοποιητικό»: ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του. 10. «αναγνωρισμένο πιστοποιητικό»: πιστοποιητικό που πληροί τους όρους του Παραρτήματος Ι και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών

πιστοποίησης [...] 11. «πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλος φορέας, που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές. 12. «προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής» [...] 13. «εθελοντική διαπίστευση» [...]. Στο άρθρο 3 του Προεδρικού διατάγματος αυτού ορίζονται τα εξής: «1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδίχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο. 2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου».

17. Επειδή, στο άρθρο 8 («Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων») της Υπουργικής Απόφασης 56902/215/2017 (ΦΕΚ 1924/Β' /2 Ιουνίου 2017), με θέμα: «Τεχνικές Λεπτομέρειες και Διαδικασίες Λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ» προβλέπεται ότι: «1. Η διαδικασία επικοινωνίας, ενημέρωσης και διακίνησης εγγράφων πραγματοποιείται μέσω του Συστήματος κατά περίπτωση, με: • την αποστολή ή κοινοποίηση σχετικών στοιχείων με μηνύματα δια της λειτουργικότητας Αριθμός απόφασης: 22/2019 16 «Επικοινωνία». • την ανάρτηση σχετικών στοιχείων από τις αναθέτουσες αρχές/ αναθέτοντες φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένων Προκηρυγμένου Διαγωνισμού» του εκάστοτε διαγωνισμού την υποβολή σχετικών στοιχείων από τους οικονομικούς φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένων Ηλεκτρονικής Προσφοράς», ο οποίος περιλαμβάνει τους (υπό)φακέλους: - «Δικαιολογητικά Συμμετοχής - Τεχνική Προσφορά» - «Οικονομική Προσφορά» - «Δικαιολογητικά Προσωρινού Αναδόχου». 2. Τα σχετικά στοιχεία αποστολής, κοινοποίησης, υποβολής ή ανάρτησης που αποτυπώνονται στις αντίστοιχες οθόνες της διεπαφής του χρήστη, και ειδικότερα ο καταγεγραμμένος χρόνος αυτών, αποτελούν απόδειξη επικοινωνίας και διακίνησης εγγράφων μέσω του Συστήματος [...] 3. Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν μέσω του Συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με

εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας [...]». Περαιτέρω, στο άρθρο 9 («Χρονοσήμανση»), ορίζεται ότι: «Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπουργικής απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2012 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β'401) από τρίτους εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς υποχρεωτικά πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των προαναφερόμενων φορέων προς τον χρήστη των υπηρεσιών αυτών, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ με ασφαλή κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου βέβαιης χρονολογίας. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή/ αναθέτοντα φορέα ή στη ΓΓΕΠΚ η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω». Τέλος, στο άρθρο 15 («Υποβολή Προσφορών – Αιτήσεων Συμμετοχής»), ορίζεται ότι: «1. Χρόνος και τρόπος υποβολής Προσφορών και Αιτήσεων Συμμετοχής. 1.1. Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν την προσφορά, τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή τους σε διαγωνιστική διαδικασία και μέχρι τη σύναψη της σύμβασης μέσω του Συστήματος με τρόπο και σε χρόνο που ορίζεται κατά περίπτωση στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και της παρούσης [...] Ο χρήστης- οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του Συστήματος, όπως περιγράφεται παρακάτω: 1.2.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική

υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου της υπογραφής. 1.2.1.1 Εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι ενδεικτικά η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille). 1.2.1.2 Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, τα ΦΕΚ, τα τεχνικά φυλλάδια και όσα στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται αντίγραφα των πρωτοτύπων [...] 1.2.2.2 Από το Σύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου [...]

18. Επειδή, περαιτέρω, στο έντυπο Οδηγίων της ΑΠΕΔ για την αναγνώριση ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων με αναγνωρισμένα ψηφιακά Πιστοποιητικά σκληρής αποθήκευσης της ΑΠΕΔ και ασφαλούς χρονοσήμανσης από την Πύλη «ΕΡΜΗΣ», προβλέπονται τα εξής: άρθρο 4: Ένα ψηφιακό δημόσιο έγγραφο πρέπει να φέρει ασφαλή χρονοσήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο υπηρεσιών ασφαλούς χρονοσήμανσης σχετικά με την ώρα υπογραφής του και όχι την ώρα από το ρολόι του υπολογιστή του υπογράφοντος. Η ασφαλής χρονοσήμανση πέρα από την υποχρέωση του δημόσιου τομέα, σύμφωνα με τη σχετική ΥΑ, είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί ή να απαιτηθεί για την απόδειξη του ακριβούς χρόνου ψηφιακής υπογραφής ενός ψηφιακού εγγράφου. Άρθρο 5: «Βήματα για τον εντοπισμό της ΠΠ της ψηφιακής

υπογραφής και της πηγής ασφαλούς χρονοσήμανσης»: [...] Βήμα 1^ο Ο χρήστης ανοίγει το υπογεγραμμένο έγγραφο PDF και κάνει κλικ πάνω στην ορατή υπογραφή, όπως υποδεικνύεται στην παρακάτω Εικόνα 1. Βήμα 2^ο Στη συνέχεια, ο χρήστης βλέπει το παράθυρο «κατάσταση επικύρωσης υπογραφής» όπου επιλέγει «ιδιότητες υπογραφής» όπως φαίνεται στην παρακάτω Εικόνα 2. Βήμα 3^ο Ο Χρήστης βρίσκεται στο περιβάλλον διερεύνησης για τις «Ιδιότητες Υπογραφής» όπου πραγματοποιεί τις ακόλουθες ενέργειες: Α. Ελέγχει αν το έγγραφο φέρει ενσωματωμένη χρονική σήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο υπηρεσιών ασφαλούς χρονοσήμανσης όπως πρέπει και όχι την ώρα από το ρολόι του υπογράφοντος (κάτω βέλος στην παρακάτω Εικόνα 3), Β. Επιλέγει «εμφάνιση πιστοποιητικού» (πάνω βέλος στην παρακάτω Εικόνα 3).

Βήμα 4^ο Ο Χρήστης βρίσκεται στο «πρόγραμμα εμφάνιση πιστοποιητικού» όπου επιλέγει «Λεπτομέρειες» (Εικόνα 4). Βήμα 5^ο Όταν ο χρήστης επιλέξει «Λεπτομέρειες» μέσα από το «Πρόγραμμα εμφάνιση πιστοποιητικού» θα ανοίξει ένας κατάλογος με πληροφορίες όπου πρέπει να αναζητήσει τις «Πολιτικές πιστοποιητικών» (Εικόνα 5).

Βήμα 6^ο Όταν ο χρήστης επιλέξει «Πολιτικές πιστοποιητικών» / Certificate policies» έχει τη δυνατότητα να ελέγξει αν το ψηφιακό πιστοποιητικό είναι σκληρής αποθήκευσης σύμφωνα με την ΠΠ1, όπου σύμφωνα με τον κανονισμό πιστοποίησης παράγραφο 1.2.5, η τιμή του Προσδιοριστή Αντικειμένου (αγγλικά Object Identifier- OID) για την Πολιτική Πιστοποίησης 1 είναι 1.2.300.0.110001.1.7.1.1.1). Αντίστοιχα, το αμέσως παρακάτω εμφανίζεται ο Προσδιοριστής Αντικειμένου κατά ETSI TS 101 456 παράγραφος 5.2, a) QCP public + SSCD. Ο ένας από τους δύο αυτούς ελέγχους αρκεί. Η Εικόνα 6 υποδεικνύει πως ο χρήστης επιβεβαιώνει ότι πρόκειται για ψηφιακό πιστοποιητικό σκληρής αποθήκευσης.

Στην Εικόνα 7 φαίνεται αντίστοιχα ψηφιακό πιστοποιητικό χαλαρής αποθήκευσης, αντιστοιχεί στον Προσδιοριστή Αντικειμένου για ΠΠ3 του κανονισμού πιστοποίησης της ΑΠΕΔ και Προσδιοριστής Αντικειμένου κατά ETSI TS 101 456 παράγραφος 5.2, b) QCP public.

Σε περίπτωση που ένα έγγραφο δεν έχει ορατή υπογραφή ο χρήστης επιλέγει «πάνελ υπογραφών» (βρίσκεται δεξιά στο πάνω μέρος του ψηφιακά υπογεγραμμένου εγγράφου, κάνει κλικ στον σύνδεσμο που εμφανίζεται αριστερά (π.χ. Αναθ. 1 Υπογράφηκε από ΤΕΣΤΟΝΟΜΑ ΤΕΣΤΕΠΩΝΥΜΟ». <testuser270@ydmed.gov.gr).

Στην καρτέλα που ανοίγει, ο χρήστης πραγματοποιεί τις ακόλουθες ενέργειες: Α. Ελέγχει αν το έγγραφο φέρει ενσωματωμένη χρονική σήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο υπηρεσιών ασφαλούς χρονοσήμανσης όπως πρέπει και όχι την ώρα από το ρολόι του υπογράφοντος. Β. Επιλέγει «στοιχεία πιστοποιητικού», στη συνέχεια «Λεπτομέρειες» και ακολουθεί τα αντίστοιχα βήματα που περιγράφηκαν παραπάνω στην περίπτωση που το έγγραφο φέρει ορατή υπογραφή, προκειμένου να ελέγξει με τον ίδιο τρόπο αν το έγγραφο φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με τη χρήση ΑΔΔΥ και ψηφιακών πιστοποιητικών σκληρής αποθήκευσης από την Αρχή Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου.

19. Επειδή, στο άρθρο 9 («Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών») της επίμαχης Διακήρυξης (σελ. 14), ορίζεται ότι: «Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών, να καλέσει τους οικονομικούς φορείς, μέσω της λειτουργικότητας της “Επικοινωνίας” του υποσυστήματος να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής τους προσφοράς, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 102 και 103 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 13 της υπ' αρ./26-10-2017 Κ.Υ.Α. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση που υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους, χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή48, δεν λαμβάνεται υπόψη.».

20. Επειδή, στο άρθρο 22.Γ («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») της επίμαχης Διακήρυξης (σελ. 25), ορίζεται ότι: «Οι προσφέροντες Οικονομικοί Φορείς που δραστηριοποιούνται στην κατηγορία Οικοδομικών Έργων θα πρέπει να διαθέτουν ίδια κεφάλαια τουλάχιστον 50.000 ευρώ, πάγια στοιχεία αξίας τουλάχιστον 50.000 ευρώ και ελάχιστο κύκλο εργασίας τελευταίας τριετίας 150.000 ευρώ. Στην περίπτωση που ο προσφέρων αποτελεί ένωση οικονομικών φορέων που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα, ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 76, παρ. 3, σημείο (β) του Ν. 4412/2016, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ειδικά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008 και στο άρθρο 64 του Π.Δ.71/2019».

21. Επειδή, στο άρθρο 24 («Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς») της επίμαχης Διακήρυξης (σελ. 35), ορίζεται ότι: «24.1 Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους: (α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» (β) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» σύμφωνα με τα κατωτέρω: 24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα: - α) το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) - β) την εγγύηση συμμετοχής, του άρθρου 15 της παρούσας.».

22. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει τον Διαγωνισμό και δεσμεύει, τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΣΤΕ 3703/2010, ΣΤΕ 53/2011, ΕΣ Πράξεις Τμήματος VI 78/2007, 19/2005, 31/2003 κλπ), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση ουσιωδών διατάξεων της Διακήρυξης οδηγεί σε ακυρότητα των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες εγκρίνονται οι επιμέρους φάσεις της διαδικασίας, καθώς και το αποτέλεσμα του

Διαγωνισμού (ΣΤΕ 2772/1986, 3670/1992, 2137/1993). Αντιστοίχως, η παράβαση τέτοιων διατάξεων της Διακήρυξης από τους διαγωνιζόμενους, καθιστά απαράδεκτες τις υποβληθείσες προσφορές τους. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της Διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής, αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (ΔΕΕ, Απόφαση της 18.10.2001, Υπόθεση C-19/00 Siac Construcrtion Ltd, σκέψεις 34 και 44· ΔΕΕ, Απόφαση της 25.04.1996, Υπόθεση C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 54).

23. Επειδή, η αρχή της διαφάνειας, προϋποθέτει ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως, πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στη Διακήρυξη του Διαγωνισμού ή στη Συγγραφή Υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός έλεγχος του εάν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (ΔΕΕ, Απόφαση της 18.06.2002, Υπόθεση C-92/00, Stadt Wien, σκέψη 45· ΔΕΕ, Απόφαση της 12.12.2002, Υπόθεση C-470/99, Universale-Bau, σκέψη 91· ΔΕΕ, Απόφαση της 29.04.2005, Υπόθεση C-496/1999, CAS Succhi di Frutta SpA, σκέψη 111 κλπ).

24. Επειδή, την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων διέπει η αρχή του υγιούς και ανόθευτου ανταγωνισμού, ο οποίος και μόνον αυτός, διασφαλίζει την προστασία των συμφερόντων της αναθέτουσας αρχής, επιτρέποντας τη προμήθεια αγαθών, υπηρεσιών και έργων με τους βέλτιστους ποιοτικά και οικονομικά όρους. Η εν λόγω θεμελιώδης αρχή ισχύει, τόσο στο επίπεδο της αναθέτουσας αρχής, όσο και μεταξύ των συμμετεχόντων (σε δημόσιο διαγωνισμό) οικονομικών φορέων (ΔΕΕ, Αποφάσεις της 27.11.2001, Υποθέσεις C-285/99 και C-286/99, Impresa Lombardini SPA και Mantovani, σκέψη 76 •

ΔΕΕ Απόφαση της 14.02.2008, Υπόθεση C-450/06, Varec SA κατά État belge, σκέψη 35 • ΔΕΕ Απόφαση της 21.02.2008, Υπόθεση C-412/04, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 2 • ΔΕΕ Απόφαση της 19.05.2009, Υπόθεση C-538/07 Assitur Srl, σκέψεις 25 και 26 • ΔΕΕ, Απόφαση της 19.04.2012, Υπόθεση C-549/10, Tomra Systems ASA, Tomra Europe AS κλπ κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκέψεις 17 και επόμ.).

25. Επειδή, οι προσφέροντες πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχειρίσεως, τόσο κατά τον χρόνο που ετοιμάζουν τις προσφορές τους, όσο και κατά τον χρόνο που αυτές αποτιμώνται από την αναθέτουσα αρχή (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 25.04.1996, Υπόθεση C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 54 • ΔΕΕ, Απόφαση της 18.11.1999, Υπόθεση C-275/98, Unitron Scandinavia A/S, σκέψη 31 • ΔΕΕ, Απόφαση της 7.12.2000, Υπόθεση C-324/98, Telaustria Verlags GmbH, σκέψη 61 • ΔΕΕ, Αποφάσεις της 27.11.2001, Υποθέσεις C-285/99 και C-286/99, Impresa Lombardini SpA, σκέψη 37 • ΔΕΕ, Απόφαση της 19.06.2003, Υπόθεση C-315/01, GAT, σκέψη 73 • ΔΕΕ, Απόφαση της 18.06.2002, Υπόθεση C-92/00, Stadt Wien, σκέψη 45 • ΔΕΕ, Απόφαση της 16.12.2008, Υπόθεση C-213/07, Μηχανική, σκέψη 45 • ΔΕΕ, Απόφαση της 12.03.2015, C-538/13, eVigilo, σκέψη 33 • ΔΕΕ, Απόφαση της 06.11.2014, Υπόθεση C 42/13, Cartiera dell'Adda, σκέψη 44 • ΔΕΕ Απόφαση της 24.05.2016, Υπόθεση C-396/14, MT Højgaard A/S, Züblin A/S, σκέψη 37 κλπ).

26. Επειδή η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει στα διοικητικά όργανα να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με το αίσθημα δικαίου που επικρατεί, ώστε κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων να αποφεύγονται οι ανεπιεικείς και απλώς δογματικές ερμηνευτικές εκδοχές και να επιδιώκεται η προσαρμογή των κανόνων δικαίου προς τις επικρατούσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και απαιτήσεις (Ε. Π. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010, σελ. 96). Η αρχή της χρηστής διοίκησης χωρεί, εφόσον δεν υφίσταται δέσμια υποχρέωση της Διοίκησης (βλ. ΣΤΕ 3160/2015, 2067/2004) και λειτουργώντας ως όριο της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης, εκφράζει την αγαθή κρίση και επιείκεια που

πρέπει να διέπει τα διοικητικά όργανα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, ενόψει της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος και της εύρυθμης λειτουργίας της διοίκησης.

27. Επειδή, περαιτέρω οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ως της χρηστής διοίκησης, έχουν εφαρμογή κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής, ήτοι της νομικής δυνατότητας της Διοίκησης να επιλέγει ανάμεσα σε διάφορες εξίσου νόμιμες λύσεις, μία Απόφαση δηλαδή για το εάν, πότε και πώς της διοικητικής δράσης (Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σελ. 191) και δεν χωρεί κατά την ενάσκηση της δέσμιας αρμοδιότητας της αναθέτουσας αρχής, βάσει των όρων της Διακήρυξης. Επομένως, δεν χωρεί εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης, όπου η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εφαρμόσει συγκεκριμένη διάταξη και κατά τον νόμο και την Διακήρυξη ενεργεί κατά δεσμία αρμοδιότητα (πρβλ. ΔΕφΑθ 2098/2013, ΣΤΕ 2067/2004, 13/2003, 1072/2003).

28. Επειδή, δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (βλ. Επαμεινώνδα Π. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 15η έκδ., αριθμ. 148, σελ. 138). Στην περίπτωση της δέσμιας αρμοδιότητας, ο κανόνας δικαίου υποδεικνύει στη Διοίκηση κατά τρόπο επιτακτικό τη συμπεριφορά που πρέπει να υιοθετήσει και δεν της αφήνει περιθώρια εκτίμησης (βλ. ΣΤΕ 286/2012) περιέχοντας πλήρες και λεπτομερές πραγματικό και τις σαφείς και συγκεκριμένες έννομες συνέπειες που αυτό επιφέρει (βλ. ΣΤΕ 4720/2012).

29. Επειδή, από το σύνολο των διατάξεων που ισχύουν για το Ε.Ε.Ε.Σ/Τ.Ε.Υ.Δ (Ν. 4412/2106, Εκτελεστικός Κανονισμός 2016/7 κλπ)

προκύπτουν τα εξής: α) το Ε.Ε.Ε.Σ/Τ.Ε.Υ.Δ, αποτελεί προαπόδειξη, χάριν απλούστευσης των διαδικασιών ανάθεσης και μείωσης του διοικητικού φόρτου, τόσο των αναθετουσών αρχών, όσο και των οικονομικών φορέων, β) κατά κανόνα, μόνο ο υποψήφιος ο οποίος αναδεικνύεται προσωρινός ανάδοχος θα πρέπει να αποδείξει, προσκομίζοντας τα οικεία δικαιολογητικά, ότι πληροί τους όρους και προϋποθέσεις που τίθενται από τη Διακήρυξη, ως υπευθύνως δήλωσε στο Ε.Ε.Ε.Σ/Τ.Ε.Υ.Δ, γ) κατά τη συμπλήρωση του Ε.Ε.Ε.Σ/Τ.Ε.Υ.Δ, ο οικονομικός φορέας πρέπει να επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια και προσοχή καθόσον είναι δυνατόν, να αποκλείεται οικονομικός φορέας ή να υπόκειται σε δίωξη, εάν κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, προβεί σε σοβαρές ψευδείς δηλώσεις, ή όταν αποκρύπτει πληροφορίες ή όταν δεν δύναται να υποβάλλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Τα ανωτέρω, ερμηνευόμενα υπό το φως της αρχής της τυπικότητας, που παγίως διέπει τις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, ουδόλως απαλλάσσουν τον οικονομικό φορέα από την υποχρέωση δήλωσης στο Ε.Ε.Ε.Σ/Τ.Ε.Υ.Δ στο σταθερό χρονικό σημείο υποβολής της Προσφοράς του, των απαιτούμενων στοιχείων και πληροφοριών, βάσει των όρων της Διακήρυξης, καθόσον αποτελούν ουσιώδη έλλειψη και καθιστούν υποχρεωτική την απόρριψη της Προσφοράς (ΔΕφΚομ Ν49/2018 σκ. 12. ΔΕφΚομ ΑΝ55/2019, σκέψη11).

30. Επειδή, μια Προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής, είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, Αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. Αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36), οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση

ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι Προσφοράς ή την υποβολή μη νομίμως υποβληθέντος εγγράφου (βλ. σχετικές Αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36). Επομένως, κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει όσον αφορά τη δυνατότητα να ζητήσει από τους υποψήφιους να διευκρινίσουν την Προσφορά τους, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να μεταχειριστεί τους υποψήφιους με ισότιμο και ειλικρινή τρόπο, έτσι ώστε μια αίτηση διευκρίνισης να μη δύναται, κατά το πέρασ της διαδικασίας επιλογής των προσφορών και λαμβανομένου υπόψη του αποτελέσματός της, να έχει περιαγάγει αδικαιολόγητα σε ευμενή ή δυσμενή θέση τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που αποτέλεσαν το αντικείμενο της αίτησης αυτής (βλ. Αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 41, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 37). Ωστόσο, μια αίτηση διευκρίνισης δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη παροχής πληροφοριών, των οποίων η κοινοποίηση ήταν απαραίτητη βάσει των εγγράφων της οικείας σύμβασης, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει (βλ., συναφώς, Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 40, της 11ης Μαΐου 2017, Archus και Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, σκέψη 33 και της 28ης Φεβρουαρίου 2018 MA.T.I. SUD SpA C-523/16 και C-536/16 σκέψη 51).

31. Επειδή, ειδικότερα, ο διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης, ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος, θα πρέπει να ερμηνεύεται μέσω του πρίσματος του άρθρου 102 παρ. 3 και του άρθρου 18 του Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτά καθιερώνουν, το πρώτο, στην ειδική περίπτωση της συμπλήρωσης και το δεύτερο, γενικά επί των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αμφότερα με τη σειρά τους πρέπει να ερμηνεύονται στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Το κριτήριο δε του παραπάνω διαχωρισμού, συνίσταται στο ότι, η επιτρεπτή

συμπλήρωση δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης, ώστε να του παρέχει δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων, ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της Προσφοράς του, αυτός δεν τα επικαλέστηκε καίτοι η Διακήρυξη τα απαιτούσε ρητά ή για την το πρώτον τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που αυτός δεν τήρησε. Περαιτέρω, κρίσιμο κριτήριο για την κρίση περί του συγγνωστού, άρα και συμπληρώσιμου/διορθώσιμου ενός σφάλματος/έλλειψης, αποτελεί η τυχόν ασάφεια των οικείων όρων της Διακήρυξης.

32. Επειδή, βάσει των αρχών της τυπικότητας, της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η συνυποβολή της υπεύθυνης δήλωσης στο σταθερό χρονικό σημείο της υποβολής των Προσφορών των διαγωνιζομένων με το προβλεπόμενο σε αυτές περιεχόμενο, αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο διαγωνισμό, παράβαση δε του εν λόγω κανόνα εκ μέρους του συμμετέχοντος στον διαγωνισμό, δηλαδή παράλειψη συνυποβολής με την Προσφορά, της δήλωσης αυτής ή υποβολής ελλιπούς κατά περιεχόμενο δήλωσης, καθιστά την υποβληθείσα προσφορά του απαράδεκτη (βλ. Ε.Α. Σ.τ.Ε. 1319, 668, 422,133/2009 και Αποφάσεις Α.Ε.Π.Π του τέως 1ου Κλιμακίου 775/2018, σκέψη 35 και 818/2018, σκέψη 39).

33. Επειδή, από την εξέταση του συνόλου των στοιχείων της εν λόγω υπόθεσης, λεκτέα είναι τα εξής:

Α) Από την επισκόπηση της επίμαχης Προσφοράς προκύπτει ότι η καθής η Προσφυγή δεν συμπλήρωσε κανένα πεδίο της Ενότητας Β («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») του Μέρους («Κριτήρια επιλογής») του εντύπου Τ.Ε.Υ.Δ. (ήτοι, άφησε κενά τα σχετικά πεδία), παρά μόνο το τελευταίο πεδίο 6 (βλ. σελ. 17 του εν λόγω εντύπου), όπου δήλωσε τα εξής: *«Μ.Ε.ΕΠ. - 2Η ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ & ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Το σύνολο του ανεκτέλεστου μέρους των εργολαβικών συμβάσεων δεν υπερβαίνει*

τα ανώτατα επιτρεπτά όρια για την 2η κατηγορία του Μ.Ε.ΕΠ. που διαθέτει ο οικονομικός φορέας»

Η Επιτροπή απέστειλε σε αυτήν έγγραφο, όπου αναφέρονται τα εξής:
«Λαμβάνοντας υπ' όψη:

1. Το άρθρο 102 "Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών" του ν. 4412/2016 και το άρ. 9 της Διακήρυξης του έργου.
2. Το γεγονός ότι στο ΤΕΥΔ του έργου - Μέρος IV ενότητα (α) δεν παρέχεται στους προσφέροντες φορείς η δυνατότητα συμπλήρωσης μόνο της Ενότητας (α) του Μέρους: IV χωρίς υποχρέωση συμπλήρωσης οποιασδήποτε άλλης ενότητας του Μέρους IV.
3. Το γεγονός ότι στο ΤΕΥΔ του έργου - Μέρος IV ενότητα Β αναφέρεται ότι: Ο οικονομικός φορέας πρέπει να παράσχει πληροφορίες μόνον όταν τα σχετικά κριτήρια επιλογής έχουν προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα στη σχετική διακήρυξη ή στην πρόσκληση ή στα έγγραφα της σύμβασης που αναφέρονται στην διακήρυξη.
4. Το γεγονός ότι στη Διακήρυξη του έργου, στο άρθρο 22.Γ "Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια" έχουν προσδιοριστεί τα εξής σχετικά κριτήρια επιλογής: "Οι προσφέροντες Οικονομικοί Φορείς που δραστηριοποιούνται στην κατηγορία Οικοδομικών Έργων θα πρέπει να διαθέτουν ίδια κεφάλαια 50.000 ευρώ, πάγια στοιχεία αξίας τουλάχιστον 50.000 ευρώ και ελάχιστο κύκλο εργασίας τελευταίας τριετίας 150.000 ευρώ"

Παρακαλούμε εντός προθεσμίας επτά (7) ημερών από την κοινοποίηση του παρόντος όπως συμπληρώσετε τις εν λόγω πληροφορίες και ειδικότερα:

i) Μέρος IV Ενότητα Β [...] --> Ύψος ιδίων κεφαλαίων και ύψος παγίων στοιχείων. Η παροχή των ανωτέρω πληροφοριών μπορεί να γίνει απευθείας μέσω του συστήματος "Επικοινωνία", με απλό μήνυμα, χωρίς να απαιτείται από μέρους σας η εκ νέου υποβολή διορθωμένου ΤΕΥΔ. Στη διάθεσή σας για τυχόν πρόσθετη πληροφόρηση ή διευκρίνιση».

Σε συνέχεια του ανωτέρω εγγράφου, η καθής η Προσφυγή απέστειλε στην αρμόδια Επιτροπή το, από 28.11.2019, έγγραφο παροχής διευκρινίσεων, υπό τον τίτλο: «ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ – ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΕΥΔ», όπου

Αριθμός απόφασης: 517/2020

αναφέρονται τα κάτωθι: «Σε συνέχεια της σχετικής επιστολής σας επισυνάπτουμε τα στοιχεία που απαιτούνται από τη διακήρυξη : • Γενικός Κύκλος εργασιών τελευταίας τριετίας :

• Αναλυτικά ανά έτος :

2018: 1.543.266,42 €

2017: 706.049,77 €

2016: 350.082,12 €

• Ύψος ιδίων κεφαλαίων: 300.000,00 €

• Ύψος παγίων στοιχείων: 55.350,37 €».

Συνεπώς, κατά την άποψη της αρμόδιας Επιτροπής Διαγωνισμού, όπως διατυπώνεται στο ως άνω έγγραφο παροχής διευκρινίσεων που απέστειλε στην καθής η Προσφυγή (αλλά και στην εταιρία «»), η δυνατότητα συμπλήρωσης της επίμαχης Προσφοράς είναι επιτρεπτή, σύμφωνα με το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016, διότι: «...δεν παρέχεται στους προσφέροντες φορείς η δυνατότητα συμπλήρωσης μόνο της Ενότητας (α) του Μέρους: IV χωρίς υποχρέωση συμπλήρωσης οποιασδήποτε άλλης ενότητας του Μέρους IV», αλλά και διότι στο άρθρο 22.Γ της Διακήρυξης τέθηκαν συγκεκριμένες απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι, ώστε να είναι δυνατόν να τους ανατεθεί νομίμως η προς ανάθεση σύμβαση.

Β) Γενικότερα, η προσέγγιση της προβληματικής της δυνατότητας διόρθωσης, συμπλήρωσης, διευκρίνισης, κλπ. των Προσφορών, διέπεται από μια περιπτώσιολογική νομολογία του ΔΕΕ, η οποία χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια του τελευταίου να ισορροπήσει ανάμεσα στην τήρηση των θεμελιωδών αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, από τη μια μεριά, και της σκοπιμότητας να δοθεί στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να πετύχουν, τη βέλτιστη λύση για την ικανοποίηση των δημοσίων αναγκών σε αγαθά και υπηρεσίες, από την άλλη (Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, Δημόσιες «Συμβάσεις Ν. 4412/2016 - Ερμηνεία κατ' άρθρο. Σχετικές διατάξεις – Νομολογία», Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2018, σελ. 953). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016, παρέχεται

στην αναθέτουσα αρχή διακριτική ευχέρεια να ζητήσει διευκρινίσεις και συμπληρώσεις, μόνο για ασάφεια δικαιολογητικών και εγγράφων και για επουσιώδη σφάλματα, ιδίως για όλως τυπικής φύσης, γραφικά, λεκτικά, φραστικά σφάλματα, ως προς τη σήμανση και τη συσκευασία του φακέλου και των εγγράφων της Προσφοράς, τα νομιμοποιητικά στοιχεία, τη σήμανση αντιγράφων, μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, τη διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της Προσφοράς από τα υποδείγματα κλπ. Η δε ως άνω διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής ελέγχεται, τόσο ως προς την άσκησή της (τυχόν υπέρβαση των άκρων ορίων που την προσδιορίζουν), όσο και ως προς την παράλειψη άσκησής της, βάσει των κανόνων του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016.

Είναι δε επιτρεπτή η συμπλήρωση και η διόρθωση, όταν από την ίδια τη φύση του σφάλματος προκύπτει ότι αυτό είναι έλασσον και ευχερές, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της Προσφοράς, ενώ η συμπλήρωση αυτή δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης, ώστε να προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα, έναντι των ανταγωνιστών του, εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, να επιτρέπει τη μεταβολή ήδη κατατεθείσας Προσφοράς, την υποβολή εναλλακτικών προσφορών κλπ

Περαιτέρω, λόγω της εφαρμοζόμενης στους δημόσιους διαγωνισμούς αρχής της τυπικότητας, τυχόν παραβίαση διατάξεων που αφορούν στον τρόπο υποβολής των Προσφορών των διαγωνιζομένων, συνεπάγεται το απαράδεκτο αυτών, καθώς και μια Προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής, είτε του προσφέροντος, με συνέπεια, οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση να μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μόνο την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι Προσφοράς. Ως δε έχει κριθεί νομολογιακά, μια Προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής, είτε του προσφέροντος, οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας

και όχι την τροποποίηση της εν θέματι Προσφοράς και στην υποβολή μη υποβληθέντος δικαιολογητικού (βλ. σκέψη 29 της παρούσας Απόφασης).

Επίσης, στην Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4412/2016 αναφέρεται σε σχέση με το άρθρο 102, ότι με τις εν λόγω διατάξεις για τη συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), εισάγεται ρύθμιση, η οποία εξυπηρετεί στη διάσωση προσφορών οι οποίες πάσχουν από πρόδηλα σφάλματα ή επουσιώδεις παραλείψεις. Με τις παραγράφους 1, 2 και 3 δίνεται η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να καλεί τους προσφέροντες/υποψηφίους κατά τη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, η δυνατότητα συμπλήρωσης/διευκρίνισης που παρέχεται αφορά μόνο τις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωσης ή συμπλήρωσης και δεν επιτρέπεται να άγει σε μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή νέων εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο στην διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

Εν όψει των ανωτέρω, η δυνατότητα διευκρινίσεων ή συμπληρώσεων δεν ερμηνεύεται υπό την έννοια η αναθέτουσα αρχή δύναται να δέχεται εν γένει διορθώσεις παραλείψεων, οι οποίες κατά τη ρητή πρόβλεψη εγγράφων της σύμβασης επάγονται τον αποκλεισμό του υποψηφίου (βλ. ΔΕΕ, Απόφαση της 6.11.2014, Υπόθεση C-42/13, Cartiera dell' Adda SpA κατά CEM Ambiente SpA, σκέψη 46, υπ' αριθμ. 471/2018 Απόφαση 1ου Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π, σκέψη 63, υπ' αριθμ. 1132_1133/2018 Απόφαση 7ου Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π, σκέψη 34).

Γ) Στην εξεταζόμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του διαμορφωμένου από την αναθέτουσα αρχή εντύπου Τ.Ε.Υ.Δ και όπως και η ίδια η Επιτροπή Διαγωνισμού συνομολογεί, δεν είχε επιλεγεί η δυνατότητα συμπλήρωσης μόνο της Ενότητας (α) του Μέρους IV και συνεπώς, οι υποψήφιοι είχαν υποχρέωση, όπως συμπληρώσουν όλες τις Ενότητες του Μέρους αυτού (Α, Β, Γ, Δ) και κατά λογική αναγκαιότητα - λαμβανομένου

υπόψη και του σκοπού του Τ.Ε.Υ.Δ - όλα τα επιμέρους πεδία που έχουν περιληφθεί στις ως άνω Ενότητες.

Υπενθυμίζεται στο σημείο αυτό ότι, κατά πάγια νομολογία της Αρχής, η ευχέρεια που παρέχει το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 στις αναθέτουσες αρχές δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη θεραπεία μιας σοβαρής ολιγωρίας του οικονομικού φορέα ή για τη διάσωση μιας προσφοράς που τελεί σε πλήρη αοριστία και πλήρη έλλειψη και δη, όχι απλώς επί μεμονωμένου στοιχείου της προσφοράς, αλλά ενότητας τέτοιων στοιχείων, τα οποία αποτελούν προαπαιτούμενο για το παραδεκτό της συμμετοχής του οικονομικού φορέα. Επίσης, έχει κριθεί ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν απαγορεύει τη διόρθωση ή κατά περίπτωση συμπλήρωση της Προσφοράς, μεταξύ άλλων, επειδή απαιτείται προφανώς η απλή διευκρίνισή της ή η διόρθωση πρόδηλων εκ παραδρομής σφαλμάτων, υπό τον όρο ωστόσο ότι θα τηρηθούν ορισμένες προϋποθέσεις (βλ. υπ' αριθμ. 1393/2019 Απόφαση 7^{ου} Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π., σκέψη 35).

Όπως, επίσης, κρίθηκε από την Αρχή (βλ. ενδεικτικώς υπ' αριθμ. 781/2019 Απόφαση 6^{ου} Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π., σκέψη 48): *«...η υποβολή του συμπληρωμένου ΕΕΕΣ στα απαιτούμενα από τη διακήρυξη πεδία αποτελεί ουσιώδη τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στον διαγωνισμό, παράβαση δε του κανόνα αυτού εκ μέρους του συμμετέχοντος στο διαγωνισμό, δηλαδή υποβολή ελλιπούς κατά περιεχόμενο δήλωσης, συνιστά ουσιώδη παράλειψη συνεπαγόμενη αποκλεισμό του υποψηφίου, μη δυνάμενη να αναπληρωθεί με παροχή διευκρινήσεων, η οποία κατ' άρθρο 102 Ν. 4412/2016 παρέχεται [...], μόνο για ασάφεια δικαιολογητικών και εγγράφων και επουσιώδη σφάλματα και όχι για το πρώτον συμπλήρωση σε κεφάλαιο του ίδιου του ΕΕΕΣ που συνεπάγεται ουσιώδη μεταβολή της ίδιας της προσφοράς [...].»*

Εν όψει των ανωτέρω και υπό το πρίσμα της αρχής της τυπικότητας που διέπει τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αλλά και της θεσμοθετημένης εκ της κείμενης νομοθεσίας προαποδεικτικής ισχύος του Τ.Ε.Υ.Δ, του πλέον κρίσιμου δηλαδή δικαιολογητικού συμμετοχής [(βλ. άρθρο 79 του Ν. 4412/2019 και άρθρο 24 της οικείας Διακήρυξης), που υπέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης,

με τις συνέπειες του Ν. 1599/1986 για το ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής, που ορίζονται στην οικεία Διακήρυξη και στην κείμενη νομοθεσία (πρβλ ΕΑ 135/2018, ΔΕφΘεσ 131/2018)], η καθής η Προσφυγή όφειλε να συμπληρώσει όλα τα πεδία/υποερωτήματα της Ενότητας Β που σχετίζονται με το κριτήριο του άρθρου 22.Γ της εν λόγω Διακήρυξης και ως εκ τούτου, η επίμαχη παράλειψη συνιστά πλημμέλεια της εξεταζόμενης Προσφοράς, που δεν επιδέχεται διευκρίνιση/συμπλήρωση, σύμφωνα με το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 και σε κάθε περίπτωση, επάγεται - κατά δέσμια αρμοδιότητα της οικείας αναθέτουσας αρχής - την υποχρέωση απόρριψής της. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι δεν χωρεί εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης, όπου η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εφαρμόσει συγκεκριμένη διάταξη και κατά τον νόμο και τη Διακήρυξη ενεργεί κατά δεσμία αρμοδιότητα (πρβλ. ΔΕφΑθ 2098/2013, ΣτΕ 2067/2004, 13/2003, 1072/2003).

Συναφώς, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η επίμαχη παράλειψη δεν αφορά π.χ σε ένα (1) μόνο υποερώτημα της Ενότητας Β, η συμπλήρωση του οποίου θα μπορούσε ενδεχομένως και υπό τη συνδρομή συγκεκριμένων προϋποθέσεων, να θεωρηθεί νόμιμη και επιτρεπτή, αλλά αφορά σχεδόν στο σύνολο των υποερωτημάτων της εν λόγω Ενότητας (με εξαίρεση το τελευταίο πεδίο, όπου δηλώθηκε η τάξη Μ.Ε.ΕΠ και η μη υπέρβαση του ανεκτέλεστου υπολοίπου εργασιών) – όπου θα έπρεπε να είχαν δηλωθεί τα ίδια κεφάλαια και τα πάγια στοιχεία που διαθέτει η εν λόγω επιχείρηση, καθώς και ο ελάχιστος κύκλος εργασιών της τελευταίας τριετίας – περίπτωση, που δεν μπορεί να ενταχθεί στην έννοια του «πρόδηλου τυπικού σφάλματος» ή της «επουσιώδους παράλειψης», όπως έχουν ερμηνευθεί από τη νομολογία των Δικαστηρίων και της Αρχής, αφού, όπως έχει παγίως κριθεί, η αρχή της τυπικότητας επιβάλλει τη σύνταξη των Προσφορών, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας.

Εν κατακλείδι, η Επιτροπή Διενέργειας του υπόψη Διαγωνισμού μη νομίμως ζήτησε διευκρινίσεις επί μη δηλωθέντων στο επίμαχο Τ.Ε.Υ.Δ στοιχείων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, ενώ η μεταγενέστερη υποβολή τους από την καθής η Προσφυγή στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 102

του Ν. 4412/2016, συνιστά, κατά τα προρρηθέντα, ανεπίτρεπτη μεταβολή ήδη υποβληθείσας Προσφοράς. Με βάση τα ανωτέρω αναφερόμενα, ο δεύτερος λόγος της υπό κρίση Προδικαστικής Προσφυγής κρίνεται βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός.

Δ) Ως προς τον πρώτο λόγο της υπό κρίση Προδικαστικής Προσφυγής (υπογραφή του Τ.Ε.Υ.Δ κατά παράβαση του Κανονισμού Πιστοποίησης της ΑΠΕΔ), λεκτέα είναι τα κάτωθι:

Καταρχάς επισημαίνεται ότι, από το σύνολο της ισχύουσας περί ηλεκτρονικών υπογραφών νομοθεσίας, καθίσταται σαφές, ότι στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η ψηφιακή υπογραφή έχει ως στόχο την αντικατάσταση της φυσικής υπογραφής, παρέχοντας παράλληλα και τα εχέγγυα γνησιότητά της, ενώ συνιστά *sine qua non* προϋπόθεση παραδεκτής υποβολής του εγγράφου, ως ηλεκτρονικού, ήτοι, ως εγγράφου του οποίου η υπογραφή παράγεται εξ ολοκλήρου (ή απλώς αποτυπώνεται) με τη βοήθεια της ηλεκτρονικής τεχνολογίας, δεδομένης της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής διαδικασίας υποβολής. Πιο συγκεκριμένα, σκοπός των οικείων διατάξεων είναι η ταύτιση συγκεκριμένου προσώπου με συγκεκριμένο υποβληθέν έγγραφο και το περιεχόμενό του σε δεδομένη χρονική στιγμή και η εξασφάλιση του συνδέσμου της ψηφιακής υπογραφής με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί *«κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων»*.

Εξάλλου, όπως έχει κριθεί και από την Αρχή (βλ. ενδεικτικά, υπ' αριθμ. 620/2019 Απόφαση 7^{ου} Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π., σκέψη 37, υπ' αριθμ. 140/2020 Απόφαση 6^{ου} Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π., σκέψη 54, υπ' αριθμ. 369/2020 Απόφαση 5^{ου} Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π., σκέψη 28 κλπ), κατά το άρθρο 2 του ΠΔ 150/2001 (Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), ένα ηλεκτρονικό έγγραφο φέρει ψηφιακή υπογραφή, όταν κατά άνοιγμα του εγγράφου στην οθόνη ενός ηλεκτρονικού μέσου, ανοίγει και η δυνατότητα, μέσω της διαλειτουργικότητας είτε της ορατής απεικόνισης της ψηφιακής υπογραφής (του

σχηματισμού αυτής) επί του εγγράφου, είτε του ίδιου του ψηφιακά υπογεγραμμένου εγγράφου, οιοσδήποτε να προβεί στον έλεγχο της επαλήθευσης της υπογραφής, κατά τις οδηγίες της ΑΠΕΔ, δηλαδή να διερευνήσει τις «ιδιότητες υπογραφής», το όνομα και τα στοιχεία του «υπογράφοντος», αν το έγγραφο φέρει ενσωματωμένη χρονική σήμανση από αναγνωρισμένο πάροχο υπηρεσιών ασφαλούς χρονοσήμανσης, αν το ψηφιακό πιστοποιητικό είναι σκληρής αποθήκευσης, μέχρι τότε ισχύει και αν το έγγραφο έχει τροποποιηθεί από την θέση της ψηφιακής υπογραφής και μετά. Εφόσον, κατά τον έλεγχο αυτό, διαπιστωθεί ότι στο έγγραφο έχει τεθεί προηγμένη ηλεκτρονική (ψηφιακή) υπογραφή που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ, το έγγραφο θεωρείται νομίμως υπογεγραμμένο, έχει δε την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με το έγγραφο που φέρει ιδιόχειρη υπογραφή και έχει ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοση του και μόνο.

Από την επισκόπηση της εξεταζόμενης Προσφοράς (βλ. και σχετικό 2 της Προσφυγής), προκύπτει ότι στο υποβληθέν Τ.Ε.Υ.Δ, έχει τεθεί μεν ψηφιακή υπογραφή, μετά, όμως, από τον έλεγχο αυτής, σύμφωνα με τις αναλυτικές Οδηγίες και τα βήματα που αναφέρονται στον Οδηγό της ΑΠΕΔ (βλ. σκέψη 17 της παρούσας), προκύπτει ότι το ψηφιακό πιστοποιητικό είναι χαλαρής αποθήκευσης, αφού δεν φέρει την τιμή αντικειμένου 1.2.300.0.110001.1.7.1.1.1 που αντιστοιχεί στην Πολιτική Πιστοποίησης 1, αλλά την τιμή 1.2.300.0.110001.1.7.1.1.3, που κατά τα οριζόμενα στη σελίδα 8 του Οδηγού ΑΠΕΔ, αντιστοιχεί στην Πολιτική Πιστοποίησης 3 και είναι χαλαρής αποθήκευσης.

34. Επειδή, κατά παράβαση της κείμενης νομοθεσίας και της Διακήρυξης, δεν προκύπτει, εν προκειμένω, ο πιστοποιημένος και εγκεκριμένος χαρακτήρας του πιστοποιητικού, η κρινόμενη Προσφορά πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, δοθέντος, ότι οι επίμαχες παρατυπίες και ελλείψεις της ψηφιακής υπογραφής συνιστούν, κατά τα αναλυτικά εκτεθέντα, έλλειψη υπογραφής, άλλως, έλλειψη επικυρωμένης για το γνήσιό της υπογραφής (βλ. και υπ' αριθμ. 775/2018 Απόφαση (πρώην) 1ου Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π., σκέψη 38,

Εισηγήτρια Χρυσάνθη Ζαράρη). Με βάση τα προλεχθέντα, ο πρώτος λόγος της υπό κρίση Προδικαστικής Προσφυγής κρίνεται βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός.

35. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

36. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το Παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ. 5 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. 04/2020 Απόφαση της Ο.Ε της αναθέτουσας αρχής, η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού Διαγωνισμού με τίτλο: «ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ» (Συστημικός αριθμός Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ:), κατά το μέρος που έκανε αποδεκτή την Προσφορά της εργοληπτικής επιχείρησης με την επωνυμία: «.....» και ανέδειξε αυτήν προσωρινό μειοδότη της προς ανάθεση σύμβασης.

Διατάσσει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του προσκομισθέντος Παραβόλου, ποσού τεσσάρων χιλιάδων ενενήντα δύο ευρώ και εβδομήντα τεσσάρων λεπτών 4.092,74€ (άρθρο 363 παρ. 5 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του ΠΔ 39/2017).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 30 Απριλίου 2020 και εκδόθηκε στις 4 Μαΐου 2020, στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Μιχάλης Π. Σειραδάκης

Ελένη Χούλη